

BACHELOROPPGAVE

Hvordan drives spillerutvikling for mannlige fotballspillere i alderen 13-19 år i Sogn og Fjordane?

Hvordan stemmer spillerutviklingen som foregår i fylket overens med NFF sine retningslinjer for spillerutvikling?

Hva kan gjøres for å forbedre spillerutviklingen i Sogn og Fjordane i fremtiden?

Av

Andreas Miguel Mork Afseth - 204

Marius Torstrup Kloster - 208

Steffen Schei - 214

Idrett og kroppsøving

ID3-323

Desember 2012

Forord

Denne oppgaven ble utarbeidet i forbindelse med bachelorstudiet høsten 2012 ved Høgskolen i Sogn og Fjordane. Vi har en brennende interesse for fotball og spesielt spillerutvikling. Fotballen står sterkt i Sogn og Fjordane, og i de senere år har fylket utviklet flere spillere til norsk toppfotball. Vi ønsket å se nærmere på spillerutviklingen som gjøres i fylket.

Arbeidet med denne oppgaven har vært en lang og tidkrevende prosess, men det har også vært veldig interessant. Selv føler vi at vi sitter igjen med et godt innblikk i hvordan spillerutvikling drives i Sogn og Fjordane.

Vi vil takke vår veileder Frode Fretland som har hjulpet oss med mange konstruktive, hjelpsomme og faglig sterke tilbakemeldinger underveis i våres oppgave. Vi må også få rette en stor takk til de fem informantene fra de forskjellige klubber og krets. Uten dere hadde det ikke blitt noen oppgave!

Sammendrag

Hensikten med denne oppgaven var å finne ut hvordan spillerutvikling i Sogn og Fjordane for mannlige fotballspillere i alderen 13-19 år foregår. Vi ville se på hvordan spillerutviklingen som foregår i fylket samsvarer med NFF sine retningslinjer. Gjennom å intervju spillerutviklere fra ulike klubber og krets, har vi forsøkt å trekke ut det viktigste og analysere hva informantene har sagt. Vi har også prøvd å finne ut av hvor det ligger forbedringspotensial for spillerutviklingen i Sogn og Fjordane.

Det ble benyttet en kvalitativ metode, i form av dybdeintervju. Denne formen for metode ble valgt for å få en dypere forståelse av spillerutviklingen, gjennom å få ut mest mulig informasjon fra informantene. Det ble foretatt fire intervjuer med tre forskjellige klubber, samt krets. Vi intervjuet en toppklubb og to breddeklubber.

I diskusjonen har vi tatt for oss hvordan spillerutvikling drives i fylket, samt forholdet mellom klubb, krets og forbund. Hvilke utfordringer finnes, og hva kan gjøres for å bedre spillerutviklingen i Sogn og Fjordane?

Stikkord: Fotball, spillerutvikling, Sogn og Fjordane, 13-19 år, NFF

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Sammendrag	3
<u>1.0 Innledning</u>	6
1.1 Presentasjon av problemstilling	7
1.2 Tidligere forskning	7
1.3 Sogn og Fjordane	8
<u>2.0 Metode</u>	9
2.1 Valg av metode	9
2.2 Utvalg	9
2.3 Intervjuguide	10
2.4 Gjennomføring av metode	11
2.5 Analyse og tolkning av data	12
2.6 Etske problemstillinger	12
<u>3.0 Teori</u>	14
3.1 Begrepet spillerutvikling	14
3.2 Ferdighetslæring i fotball	15
3.2.1 Tilnærming til læring	17
3.2.2 Komponering av fotballtreninger	19
3.3 NFF sine retningslinjer	20
3.3.1 Spillerutvikling 13-19 år	20
3.3.2 Symbiosen mellom topp- og breddefotball	21
3.4 Trenerutdanning	21
3.5 Spillerutvikleren	22
<u>4.0 Resultat og diskusjon</u>	23
4.1 Begrepet spillerutvikling	23
4.2 Spillerutviklingen som foregår i fylket	24

4.2.1 Målsetning, akademi og sportsplan	25
4.2.2 Trenerutdanning	27
4.2.3 Ferdighetslæring	28
4.3 Omgivelser	30
4.3.1 Forholdet mellom klubb og krets	30
4.3.2 Forholdet mellom krets og forbund	32
4.4 Veien videre	33
4.4.1 Anlegg	34
4.4.2 Trenerutdanning	35
4.4.3 Samarbeid	35
4.4.4 Særegenheten ved Sogn og Fjordane	36
<u>5.0 Konklusjon</u>	38
Litteraturliste	39
Vedlegg	

1.0 Innledning

*Fotballen er øyeblikkets kunst.
Fotballkunsten oppstår i øyeblikket og blir
borte i øyeblikket. Glede, sorg, lek, alvor,
vennskap, fiendskap, hat og kjærlighet.
Fotballen er øyeblikkets kunst.
(Kloster, 2012)*

Fotballen er blant idrettene som står sterkest i dagens samfunn. De aller fleste har en relasjon til fotball, enten den er påtvunget eller ikke. I dag er symbiosen mellom fotball og media så sterk at sporten blir vanskelig å komme utenom. Aviser og internett skriver side etter side om både interessante og uinteressante deler av fotballen, mens TV viser timevis med fotball daglig. Dette gjelder ikke bare i Norge, men også resten av verden. I følge FIFA sine hjemmesider (2012) har det internasjonale fotballforbundet 209 medlemsland. Dette er flere enn FN. Fotballen binder folk sammen og er kanskje det mest globaliserte vi finner i dagens samfunn. En afghansk bonde kan i det ene øyeblikket pløye jorda på samme måte som vi i den vestlige verden gjorde for 1000 år siden, før han senere på dagen ser VM-finalen i fotball på samme tid som millioner av andre rundt om i verden. Fotball er samtidighet, fotball er fellesskap (Lippe, 2010).

Norges fotballforbund (NFF) har i 2012 ca. 375 000 medlemskap, som til sammen spiller ca. 330 000 kamper (NFF, 2012). Samtidig finnes det et større antall som ikke er organiserte, men som likevel bruker fotball som en fritidsaktivitet. Det disse tallene kan fortelle oss, er følgende: Fotballen omhandler svært mange, og spiller en stor rolle i svært mange sin hverdag. Utfordringen vil hele tiden være hvordan vi kan formidle fotballen på best mulig måte, og hvordan vi kan utvikle den videre på ulike arenaer. Spillerutviklingen er en slik arena. Den største delen av NFF sine medlemmer er under 19 år (Enjolras m.fl., 2009), og det er i denne alderen man har størst mulighet for påvirkning. Hvordan vi legger til rette for læring og utvikling, påvirker de unge fotballspillerne. Denne påvirkningen har også alle vi som står bak denne oppgaven fått, ved å ha gått gradene i fotballen og vært deltakere på ulike talentsamlinger. Vi har opplevd spillerutvikling på nært hold, og har blandende erfaringer. Hvordan vi kan legge til rette for å bedre ferdighetslæring blant unge spillere, er noe som engasjerer oss sterkt. Så sterkt at vi ville benytte den muligheten som en bacheloroppgave er, til å søke en dypere forståelse for fenomenet.

1.1 Presentasjon av problemstilling

I denne oppgaven ønsker vi å se på spillerutviklingen som foregår i Sogn- og Fjordane. Dette er et fylke som har produsert flere toppspillere de siste årene og er kjent i fotballmiljøet for å drive god spillerutvikling. Denne spillerutviklingen ønsker vi å komme tettere inn på. Hva gjøres i klubbene og hva kan være neste steg til utvikling?

Spillerutvikling er et stort og omfattende tema. På bakgrunn av en bacheloroppgave sin størrelse og omfang, har vi sett oss nødt til å gjøre noen avgrensninger. Fotballen drives av alle typer folk på ulike nivå, både med tanke på kjønn og alder. Når vi i dette prosjektet snakker om spillerutvikling, begrenser vi oss til å ta for oss mannlige spillere fra 13 til 19 år.

Problemstilling:

Hvordan drives spillerutvikling for mannlige fotballspillere i alderen 13-19 år i Sogn og Fjordane?

Vi kom også opp med to underproblemstillinger som vi ønsket å belyse.

Underproblemstilling 1: *Hvordan stemmer spillerutviklingen som foregår i fylket overens med NFF sine retningslinjer for spillerutvikling?*

Underproblemstilling 2: *Hva kan gjøres for å forbedre spillerutviklingen i Sogn og Fjordane i fremtiden?*

Bakgrunnen for den første underproblemstillingen er at NFF har utarbeidet klare retningslinjer for hvordan de ønsker at klubber skal drive spillerutvikling. Hvordan stemmer deres tankegang og filosofi overens med de klubbene vi besøker? Gjennom å gå grundig inn i NFF sine retningslinjer og handlingsplan vil vi belyse hva som menes med spillerutvikling og hvilke retningslinjer NFF ønsker norsk fotball skal følge. Denne linjen trekker vi videre inn i diskusjonen, for å finne ut hvordan samsvaret er mellom klubb, krets og forbund.

I underproblemstilling 2 retter vi blikket fremover. Hva kan være neste steg for å utvikle spillerutviklingen i Sogn og Fjordane til et enda høyere nivå i fremtiden?

1.2 Tidligere forskning

Det har blitt gjort en god del forskning på fotball og spillerutvikling. Øyvind Eide (2007), har skrevet en masteroppgave om spillerutvikling. Formålet med den oppgaven var å optimalisere

praksisen for ferdighetsutvikling i fotball, i alderen 16-19 år. Han hadde kvalitative dybdeintervjuer med tre klubber i Oslo, klubber som alle var kjent for god spillerutvikling. De samme klubbene fulgte han videre i en feltstudie.

Hauge og Søehol (2010) er de eneste vi er kjent med som har skrevet en oppgave om spillerutvikling i Sogn og Fjordane. De tok for seg et mindre utvalg av nåværende og tidligere toppspillere i fylket. Studentene gjennomførte kvalitative dybdeintervjuer og undersøkte hva spillerne mente var suksesskriterier for å lykkes i fotball. Samtidig intervjuet de kretsen, for å finne ut hvordan de arbeidet med spillerutvikling. Det viste seg å være et godt samsvar mellom erfaringene gjort av spillerne og tankene bak spillerutviklingen til krets. Som vi er kjent med, er det ikke gjort noe forskning direkte på hvordan spillerutvikling drives i Sogn og Fjordane.

1.3 Sogn og Fjordane

Sogn og Fjordane er et lite fylke, bestående av flere tettsteder og bygder. Fylket er Norges nest minste i folketall, mens i areal er det landets åttende største. Fylket består av fire distrikter: Ytre og Indre Sogn, Sunnfjord og Nordfjord (Mortensen, 2007). I fotballsammenheng slår kretsen sammen Ytre og Indre Sogn, slik at Sogn danner tre soner sammen med Nordfjord og Sunnfjord. Det er registrert 72 fotballklubber i Sogn og Fjordane fotballkrets (NFF, 2011). Grunnen til at vi velger å ta med informasjon om fylket, er fordi vi mener de geografiske forholdene påvirker spillerutviklingen. Dette er et tema vi vil belyse i diskusjonen.

2.0 Metode

I dette metodekapittelet ønsker vi å presentere og forklare våre metodiske valg i oppgaven. Samfunnsvitenskapelig metode gir oss en prosedyre på hvordan vi skal gå frem når vi skal hente inn og analysere informasjon og data (Johannessen, m.fl., 2006).

2.1 Valg av metode

Vi skiller i hovedsak mellom to former for metode, kvalitativ og kvantitativ. Når man skal velge metode er det viktig å finne frem til den metoden som på best mulig måte kan besvare din problemstilling. For vår del var metodevalget gitt ganske tidlig i prosessen. Vi ønsket å gå i dybden på fenomenet spillerutvikling. Vi mener en kvalitativ metode gjennom flere dybdeintervju vil gi et detaljert og nyansert bilde av spillerutviklingen i Sogn- og Fjordane fotballkrets (SFFK). Som Johannessen m.fl. (2006) beskriver, kjennetegnes kvalitativ metode ved at forskeren forsøker å få mye informasjon (data) om et mindre antall informanter. Man ønsker å gå i dybden og søker en dypere forståelse.

Alternativet kunne vært å bruke en kvantitativ metode. Dette vil gitt oss mulighet til å nå ut til flere aktører i fylket, eksempelvis gjennom en spørreundersøkelse. Vi mener likevel det kvalitative dybdeintervjuet i større grad vil gi oss beskrivende informasjon og en dypere forståelse om spillerutviklingen i fylket. Det var dette vi var ute etter. Samtidig får man med kvalitativt dybdeintervju en mulighet til å komme med oppfølgende spørsmål om relevante tema som informanten er innom.

2.2 Utvalg

Utvelgelse av informanter er viktig i alle former for forskning. Konklusjoner blir trukket på bakgrunn av data som informantene kommer med. Utvalgets størrelse har betydning for hvor mange som kan belyse fenomenet. Antallet intervjuobjekter kan variere stort utfra forskningens omfang, et vanlig utvalg kan bestå av mellom 10-15 informanter. Det er viktig at det er praktisk gjennomførbart. Ved studentprosjekt som er sammenlignbar med vårt, er det vanlig med mellom 3-6 informanter (Johannessen m.fl., 2006).

Strategisk utvelgelse er en bestemt utvelgelse av hvilken målgruppe man skal rette seg mot for å finne frem til nødvendig data, en utvelgelse foretatt av forskeren selv. Innad i en målgruppe

er det flere tilnærminger for å sette sammen et utvalg, uansett tilnærming er det viktig å se det utfra forskningsspørsmålene og hensiktsmessigheten (Johannesen m.fl., 2006).

Spillerutviklere på ulike nivå er vår målgruppe. Disse arbeider daglig med spillerutvikling. Derfor mener vi at denne gruppen har de beste forutsetningene for å gi oss den informasjonen og forståelsen vi trenger. Vi valgte å avgrense spillerutviklingen geografisk. Vi har tatt for oss fylket Sogn og Fjordane. Dette valget falt nokså naturlig, fordi vi alle har tilhold her og kjennskap til fotballen i regionen. Ut ifra forskningsspørsmålene bestemte vi oss tidlig for å intervju spillerutvikleren i SFFK. Derimot var utvelgelsen av klubber ikke like krystallklar. For å få bedre kunnskap og et bedre grunnlag for utvelgelse, valgte vi å arrangere et formøte med spillerutvikler i SFFK.

Mulighetene og forutsetningene for å drive med spillerutvikling er avhengig av faktorer som økonomiske ressurser, faglig kompetanse, anlegg og medlemsmasse. Sogn og Fjordane er et fylke med stort mangfold, dette gjenspeiler seg også gjennom idrettslagene og fotballklubbene. Vi ønsket i denne oppgaven å intervju spillerutviklerne i de største klubbene i fylket. Med de største klubbene menes de som, på bakgrunn av ressurser, medlemstall og posisjon i fylket, er størst. Dette utvalget ville gi oss innblikk i hvordan en toppklubb, samt to forholdsvis store breddeklubber driver spillerutvikling. Ved å intervju SFFK sin spillerutvikler fikk vi informasjon om fylket som helhet. Slik kunne vi også få et bedre bilde av hva som skjer i de mindre breddeklubbene, samt også hvordan kretsen arbeider og deres rolle opp mot fotballklubbene. Utvalget vi kom frem til var Breddeklubb 1 og 2, samt Toppklubb og Krets. Gjennom dette utvalget av intervjuobjekter på klubb- og kretsnivå, følte vi at vi hadde et godt utgangspunkt for å komme frem til mye informasjon som ville hjelpe oss til å mene noe om spillerutviklingen i SFFK.

2.3 Intervjuguide

Dataene vi samlet inn til denne oppgaven sprang ut fra intervjuene vi gjennomførte. Av dette kan vi si at spørsmålene vi stilte la føringer for omfang og type informasjon vi fikk, som da senere igjen la føringer for diskusjonen. Det er flere måter å legge opp et dybdeintervju på. Vi tok utgangspunkt i en semistrukturert intervjuform. Denne formen for intervju har en overordnet intervjuguide som det blir tatt utgangspunkt i. Men tema/spørsmål og rekkefølge kan variere. Man kan stille spørsmål som inviterer informanten til å komme utdypende

informasjon. Videre kan man gjerne ha med underspørsmål for å dekke de ulike temaene. Hensikten med den selektive metoden er å gi en god balanse mellom standardisering og fleksibilitet (Johannessen m.fl., 2006).

Vi utarbeidet en standardisert intervjuguide. Denne ble lik for spillerutviklerne i klubbene (se vedlegg 1), mens for kretsen laget vi en egen intervjuguide som var mer spesifisert opp mot deres virksomhet (se vedlegg 2). Spørsmålene tok utgangspunkt i problemstillingen, og de måtte gi oss beskrivelser og informasjon som gav oss et grunnlag for å diskutere de ulike problematikene. Vi delte spørsmålene inn i ulike kategorier, hvor vi brukte «traktprinsippet» som en base. Det ble startet med å spørre grunnleggende spørsmål om intervjuobjektets idrettslige bakgrunn, før vi gikk nærmere inn på kjernen med spillerutvikling, omgivelser og utfordringer. Slik fikk vi en fin inngang til informantene og opparbeidet oss tillit, før vi gikk mer spesifikk inn på den generelle og kanskje noe mer kritiske delen (Dalen, 2008).

Vi som intervjuere la mest vekt på å få til en god dialog med spørsmål, heller enn rene spørsmål- og svar seanser. Det ble brukt korte, åpne spørsmål, som la grunnlag for få begrensninger. Denne formen for intervju mente vi ville gi mer utfyllende svar, som igjen ville generere en bredere forståelse av hvordan spillerutvikling foregår i de forskjellige klubbene og krets. Utfordringen med denne metoden kan være at intervjuobjektene snakker seg bort fra tema gjennom de åpne spørsmålene, noe som kan gi oss mye data som ikke er av særlig relevans. Dette erfarte vi også med våre informanter. Flere av dem var vanskelig å begrense og snakket flytende mellom ulike tema. Samtidig er det en fare ved å avbryte informantene, fordi verdifull informasjon kan gå tapt. Vi løste det på den måten at ved ekstreme tilfeller, hvor informantene snakket om tema med svært lite relevans for oss, avbrøt vi og styrte de inn mot intervjuguiden.

2.4 Gjennomføring av metode

Vi valgte å møte informantene personlig, da dette gjorde seg mulig rent praktisk. Vi mente det ble mye mer personlig om vi møtte opp og pratet med informantene, enn om vi skulle tatt det over mail, telefon eller en annen kommunikasjonsform. Vi håpte også på å få noe mer utfyllende svar og muligheten til å få med oss andre sanseinntrykk som stemmebruk, innlevelse, ansiktsuttrykk og kroppsspråk. På forhånd ble det avtalt ulike roller, som vi skulle

ha under intervjusekvensen. En skulle notere sammenhengen i intervjuet og notere eventuelle spesielle merknader, mens de to andre skulle føre selve intervjuet. Under alle fire intervjuene ble de samme rollene beholdt, slik at gyldigheten ble holdt vedlike.

Før gjennomføringen av intervjuene valgte vi å gjennomføre et prøveintervju. Dette gjorde vi for å teste ut intervjuguiden og våre roller under intervjuet. Men den viktigste grunnen var å bli kjent med båndopptakeren (Dalen, 2008). Etter alle intervjuene var blitt gjennomført, ble de transkribert fra båndopptaker over til skriftlig tekst. Slik klargjorde vi informasjonen til analyse (Johannessen m.fl., 2006).

Det er verdt å nevne at den ene klubben vi hadde kontakt med, stilte opp med to informanter.

2.5 Analyse og tolkning av data

Når vi analyserte og tolket dataene hadde vi en fenomenologisk tilnærming. Det vil si at vi utforsket informantenes ytringer, meninger og erfaringer, sett i lys av sammenhengen som den forekom innenfor. Hovedoppgaven er å forstå informanten sin tolkning av fenomenet spillerutvikling, en forståelse som skal være lite speilet av vår egen forståelse (Johannessen m.fl., 2006).

Datamaterialet ble senere kategorisert. Slik kunne vi lettere identifisere likheter, mønstre og forskjeller i informantenes utsagn, sett i lys av teori.

2.6 Ethiske problemstillinger

I forhold til etiske retningslinjer holder vi informantene i våre kvalitative dybdeintervjuer anonyme, ved at vi ikke navngir informantene eller deres arbeidsplass. Opprettholdelsen av anonymitet er vanskelig i et lite fotballmiljø som Sogn og Fjordane. Personer med kjennskap til fylket og interesse for fotball vil neppe ha problemer med å identifisere hvilke klubber vi har vært i kontakt med. Dette gjelder særskilt for informanten vår i kretsen, da kretsen er gjengitt og det bare er en spillerutvikler ansatt. Vi ser ikke på den innsamlede informasjonen som sensitiv og vi er ikke ute etter å sette informantene i dårlig lys. Årsaken til at vi vil ha anonymitet i oppgaven, er først og fremst for å sikre at våre informanter tilbakeholder minst mulig informasjon. Samtidig kan anonymitet bidra til at det blir enklere å generalisere til

andre fotballmiljø. Respondentene ble informert om anonymiteten og problematikken rundt dette. (Johannessen m.fl., 2006). Det ble utarbeidet samtykkekontrakt som alle informantene undertegnet.

Data innsamlet under intervjuene vil ikke bli lagret, etter endelig sensur vil lydfil og transkribert materiale bli slettet.

3.0 Teori

I det følgende vil vi presentere teori som vi mener er relevant for spillerutvikling i fotball. Vi vil starte med en kort forklaring av begrepet spillerutvikling. Videre går vi nærmere inn på ferdighetsutviklingen i fotball, der vi også ser på ulike tilnærminger til læring. Deretter tar vi for oss NFF sine retningslinjer, som blant annet omhandler NFF sitt syn på spillerutvikling for ungdom fra 13 til 19 år. Avslutningsvis vil vi se på trenerutdanning, samt gi en kort beskrivelse av spillerutvikleren sine oppgaver.

3.1 Begrepet spillerutvikling

Spillerutvikling og talentutvikling er to begreper som ofte blir brukt om samme fenomen, med ulik kontekst. Derfor kan det være fornuftig med en begrepsavklaring for å få skilt disse begrepene.

Utvikling er en del av begge begrepene. Fotballtreneren Stuart Baxter definerer i sin artikkel om utvikling av unge spillere ordet «utvikling» på denne måten: *«En kontinuerlig og positiv tilpasning på en rekke områder som medfører en tilpasning på et høyere prestasjonsnivå.»* (Baxter, 2011).

NFF har i sin handlingsplan fra 2012-2015 utarbeidet en generell definisjon på spillerutvikling:

«En gruppering utøvere der en skal tilrettelegge utviklingsmuligheter for gutter og jenter som har ambisjoner og forutsetninger med tanke på framtidig rekruttering til norsk toppfotball.»

Når det gjelder toppfotball, presenterer NFF i samme dokument (2011) en definisjon på spillerutvikling i toppfotballen:

«I toppfotballen defineres spillerutvikling til å være aktiviteten knyttet til aldersbestemte landslag og i utviklingsarbeidet mellom krets og toppklubb. Dette innebærer aktivitet på krets- regionsnivå og trenings- og kamparbeidet toppklubbene.»

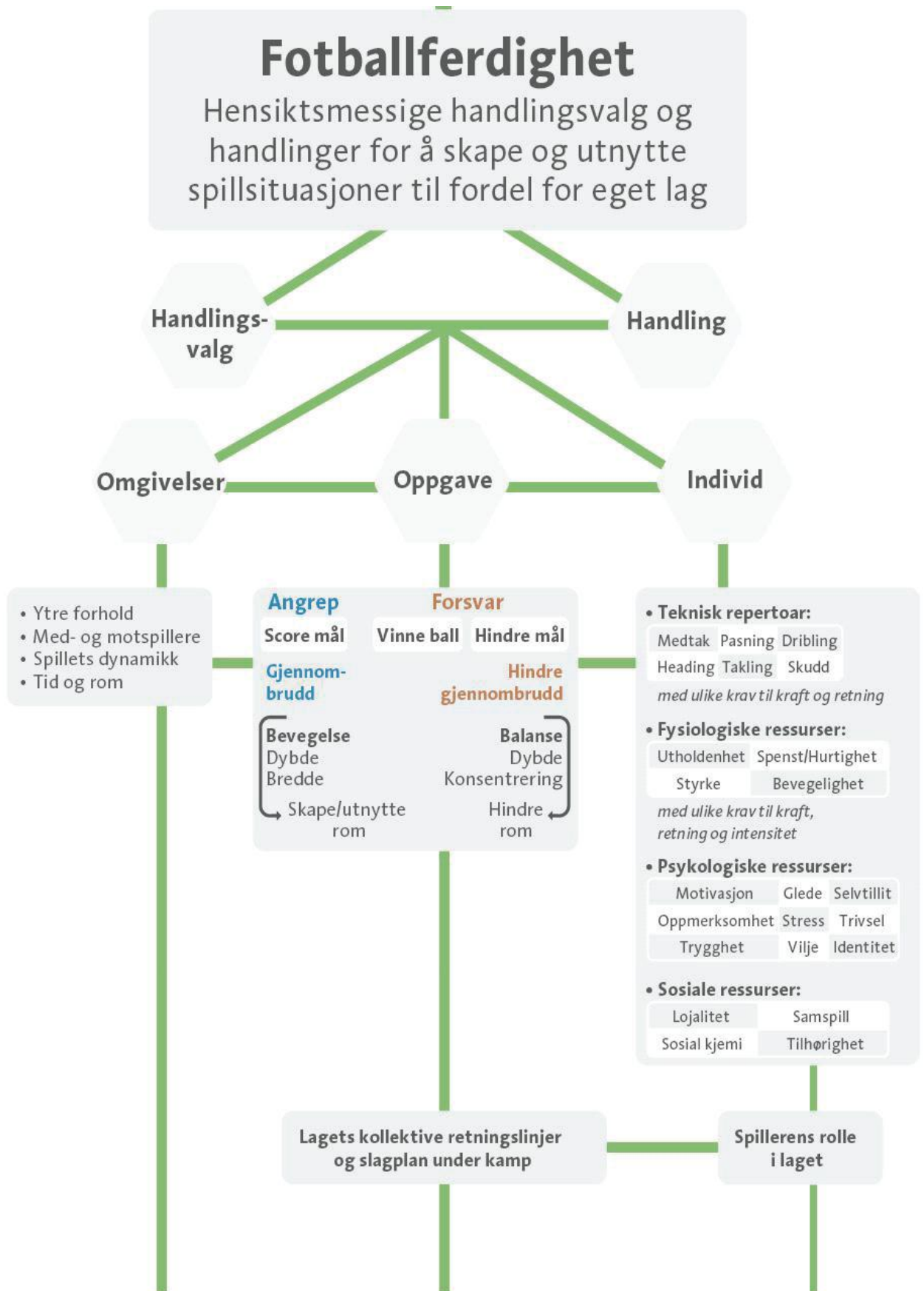
Talentbegrepet er vanskelig å definere. En definisjon på talent kan være *«tidlig definerbare fysiske og motoriske kvaliteter i form av gode prestasjoner i en idrett i tidlig alder.»* (Ommundsen & Høigaard, 2008). Selv om denne definisjonen bare fremmer de taktiske og tekniske ferdighetene, handler talentbegrepet om mer enn dette. Ommundsen og Høigaard (2008) nevner viljestyrke, selvregulering, stresstoleranse og evne til å takle egne følelser som andre viktige egenskaper for et talent. Enkelt sagt kan man derfor definere talent på samme måte som Oxford Advanced Learners Dictionary (2005): *«Et talent er en person som har en naturlig evne til å prestere godt.»*

Vi mener sammenhengen mellom talentutvikling og spillerutvikling ligger i utviklingen av fotballspillere som har både forutsetninger og ambisjoner om å lykkes. Forskjellen ligger gjerne i at talentutvikling foregår for en bestemt gruppe mennesker, selektert ut i fra talentdefinisjonen, hvor utvikling er målet. Spillerutvikling foregår i en hvilken som helst gruppe der spillerne er til stede og utvikling er målet.

3.2 Ferdighetslæring i fotball

Vi mener ferdighetslæring er et viktig tema, fordi spillerutvikling i praksis handler om det som blir utøvd på treningsfeltet. Ferdighetslæring kan forstås som *«(...) en prosess der de ferdigheter som er gjort til gjenstand for påvirkning hos den lærende endres ved at erfaringer omdannes til mer komplekse ferdigheter.»* (Sookermany, 2005:34). En god læringsprosess vil påvirke individets evne til å kunne utøve mer komplekse og presise ferdigheter (Sookermany, 2005).

Fotballferdighet defineres slik: *«Fotballferdighet er hensiktsmessige handlingsvalg og handlinger for å skape og utnytte spillsituasjoner til fordel for eget lag.»* (Bergo m.fl., 2003:63). I figuren under kan man se ulike faktorer som påvirker fotballferdighet. Bergo m.fl. (2003) deler de ulike faktorene inn i oppgave- og individrelatert som påvirker spilleren direkte, samt faktoren omgivelser som påvirker indirekte.

Figur 1 Sammenhengen mellom fotballferdighet og fotballspillet egenart (Bergo m.fl., 2003)

Bergo m.fl. (2003) deler omgivelser som påvirker ferdighetsutvikling inn i fire: Ytre forhold, med- og motspiller, spillets dynamikk og tid og rom. Med ytre forhold nevnes det at man kan bruke haller av forskjellige størrelser. Fotballen er blitt en helårsidrett og mange spillere har tilgang til fotballhaller. Banestørrelse kan man som trener hele tiden endre i forhold til hva man skal trene på. Ved et utviklingsperspektiv vil det være viktig å prioritere enkelte øvelser på fellestreninger, samtidig som andre driver med egentrening. Øvelser og spillaktiviteter med med- og motspillere prioriteres på fellestreninger. Spillet dynamikk skapes av to forhold. Ved to forhold menes det at det ene laget er i angrep, mens det andre er i forsvar. Det angripende lag ønsker å score mål, mens det forsvarende ønsker å hindre mål. Dette skaper en dynamikk der handlingene til angrepslaget påvirker handlingene til forsvarslaget (Bergo m.fl., 2003). Tid og rom gjenspeiler hvor mye tid man har til rådighet i en gitt situasjon og hvor mye ledige områder man finner på banen.

«Treneren burde la spillerne så ofte som mulig få erfaring med tids- og romforhold som de vil oppleve under kamp. Spillerne vil da gjenkjenne tid og rom i spillet, og øve på hvordan rommene best kan utnyttes. Fotballaktiviteten bør også inneholde vekslingen av stadig å være i angrep og å være i forsvar.» (Bergo m.fl., 2003:124).

De nevnte faktorene har en gjensidig påvirkning. Endrer vi ytre faktorer, endrer vi også betingelsene for oppgave og individ.

«Som trener må man velge aktiviteter som i størst mulig grad gjenspeiler de situasjonsbetingelsene spillerne opplever i kamp. Aktivitetene må i tillegg inneholde alternativer for spillerne å velge mellom. Dette betyr at spillerne må gis mulighet til å gjøre valg og benytte ulike teknikker i spillsituasjoner hvor omgivelsene og oppgavene tilsvarer det spillerne møter i kamp.» (Bergo m.fl., 2003:120).

3.2.1 Tilnærming til læring

Det finnes ulike tilnærminger og teorier ved innlæring av ferdigheter.

Hel-del-hel-metoden blir ofte brukt innenfor fotball. Metoden innebærer å trene hele bevegelsen, eller dele den opp i flere deler og/eller trene spesielt på konkrete detaljer. Her kan

man trene på spillet, for så å trekke ut deler som treneren synes man burde bli bedre på. Etterpå prøver man å spille igjen, med fokus på de elementene man akkurat øvde på (Oppheim, 2001). I forbindelse med hel-del-hel-metoden finnes det en spesiell praktisk tilnærming som skiller seg ut som en av de mest populære i fotballverdenen. Coerver-modellen er en læringsmetode som først og fremst baserer seg på individuell ferdighetsutvikling. Grunnsteinen i Coerver-modellen er utvikling av de tekniske ferdighetene. Modellen er inspirert av treningsfilosofien til den tidligere fotballtreneren Wiel Coerver (Coerver, 2012).

Dynamisk systemteori er en moderne pedagogisk teori i kroppsøvningsfaget, som ser på motorisk atferd. Teorien baserer seg på prinsippet om selvorganisering, et begrep som brukes om organisering som skjer uten spesifikasjoner utenfra. Selvorganiseringen er ikke tilfeldig, men reguleres av ulike constraints. Constraints defineres gjerne som alle forhold som er med å redusere antall frihetsgrader i en bevegelse, for å gjøre bevegelsen mer eller mindre kompleks. Ved hjelp av disse constraintsene kan trenere gjøre reguleringer hos personen, i miljøet eller i oppgaven (Sigmundsson & Pedersen, 2000).

Ecological Task Analysis (ETA) er en praktisk tilnærming til læring, skissert av Davis & Burton (1991). Modellen er utarbeidet for å lære bort fysiske ferdigheter, med utgangspunkt i dynamisk systemteori (Hausstätter & Hauvik, 2001). ETA består i all hovedsak av tre viktige punkter. Det første punktet sier at bevegelser er helhet, ikke deler. Davis og Burton (1991) oppfordrer trenere til å la spillerne få kjennskap til bevegelsen som skal utføres som en helhet. Det neste punktet sier at det skal fokuseres på funksjon og intensjon, ikke mekanisme. Til slutt oppfordrer Burton og Davis (1991) til å «*dele bevegelsene opp i essensielle og ikke-essensielle deler.*». Her defineres de essensielle delene som de som styrer bevegelsen. Dette kan være både fysiologiske, oppgavespesifikke og miljømessige bevegelser. (Hausstätter & Hauvik, 2001).

Mesterlæring, også kalt modelllæring eller observasjonslæring, er læring som foregår gjennom observasjon av andre. Gjennom observasjon av forskjellige teknikker kan man tilegne seg ferdigheter. Barn og unge bruker denne læreformen mest, og innflytelsen fra rollemodeller

kan påvirke mer enn bare ferdigheter. Rollemodellens atferd har også sterk påvirkning på den lærende (Store Norske Leksikon, 2012)

3.2.2. Komponering av fotballtreninger

Boken *ferdighetsutvikling i fotball* har laget tre retningslinjer om det å komponere gode fotballtreninger. NFF baserer deler av trenerutdanningen sin på denne litteraturen.

1. *«Hver fotballtrening bør ha et klart tema med et tilknyttet mål. Ulike temaer og mål bør komplettere hverandre i en meningsfylt helhet. Treningens tema og mål bør gå igjen under oppvarmingen, i funksjonelle øvelser, i spill og i avslutningsdelen.»*
2. *«På fellestrening skal spillerne først og fremst få erfaringer med å spille med med- og motspillere. Men fellestreningene skal også inspirere til egentrening og vise hvordan egentreningen kan foregå.»*
3. *«Fellestreninger og egentreninger skal til sammen sikre at spillerne får veksle mellom ulike grader av funksjonalitet. Dette sikrer utvikling av fotballferdighet, fysiologiske ressurser og trivsel. Husk at all veksling i funksjonalitet må ha som mål at spillerne skal mestre de situasjonene de møter i kamp.»* (Bergo m.fl., 2003:240-241).

Bergo m.fl. mener det er veldig viktig å sette av tid til å spille fotball på fellesøktene. Minst halvparten av økten burde brukes til å spille. Mens hvis man ser på egentrening så kan man bruke mer tid på teknikk og øvelser alene eller to og to (Bergo m.fl., 2003).

Man må trene på det man vil bli god på, og det skal hele tiden være så kamprelatert som mulig. Det er viktig at spillerne får øve på å utføre handlingsvalg og handlinger i så kamplike situasjoner som mulig. Spillerne må også kunne velge mellom flere måter å utføre handlingen på. Det kan være greit å la spillerne tenke seg til hvilket alternativ som er best (Bergo m.fl., 2003).

«Spesifisitetsprinsippet innebærer at det må være størst mulig likhet mellom treningen og den idretten man trener for. For fotball betyr dette at fotballkampen er grunnlaget, og ferdighetsutvikling må ta utgangspunkt i den. Fotballtrening som ivaretar alle de fire dimensjonene (taktikk, teknikk, handlingsvalg og handling) ved fotballferdigheten, vil således være en god måte å drive ferdighetsutvikling på.» (Bergo m.fl., 2003:53).

3.3 NFF sine retningslinjer

I denne delen vil vi presentere NFF sine retningslinjer på områdene spillerutvikling 13-19 år og symbiosen mellom topp- og breddefotball. NFF nevner spillerutviklingen som foregår i breddefotballen og i toppfotballen som to forskjellige fenomener, som har sine egne retningslinjer.

3.3.1 Spillerutvikling 13-19 år

NFF har spillerutvikling fra 13-19 år som et satsningsområde. Spillerutvikling foregår på flere forskjellige arenaer. NFF presenterer i sin handlingsplan to hovedmål for perioden 2012-2015 angående spillerutvikling i ungdomsfotballen. For det første har de et slagord som lyder «*Flest mulig, lengst mulig, best mulig.*». For det andre vil de gjøre sitt for at spillere og trenere har gode forutsetninger for utvikling i sitt eget lokalmiljø.

NFF har nedskrevet noen punkter som de ønsker skal kjennetegne spillerutviklingen i toppfotballen. For det første mener de at alle mål og prioriteringer i arbeidet med spillerutvikling skal være politisk forankret i fotballkretsen og toppklubbene. De samme målene og prioriteringene skal også komme til uttrykk i handlingsplanene, og ressurser må fordeles slik at det gis rom for å tenke langsiktig. De ønsker at flest mulig sterke klubbmiljøer på lokalplanet tar ansvar for spillerutviklingen i aldersgruppen 13-16 år. Videre vil NFF at spillerutviklingspersonellet på både klubb- og krets nivå skal ha høyest mulig kompetanse (NFF handlingsplan, 2011).

For breddefotballen har NFF gjennom sin handlingsplan utarbeidet noen retningslinjer for hva de vil at skal kjennetegne spillerutviklingen fra 13 til 19 år. For det første ønsker de at ungdommene har muligheten til et differensiert trenings- og kamptilbud. Det skal være et godt rammeverk for både riktig og god aktivitet, og derfor trenger også ungdomsfotballen kompetente trenere og ledere. NFF vil også at de som har gode forutsetninger for å lykkes, kombinert med en spesiell interesse for spillet, skal få hverdagen tilrettelagt slik at de kan utvikle seg som fotballspillere. Deretter vil NFF at spillerutviklingsarbeidet for spillerne i alderen 13-16 år skal tilrettelegges av kretsene, som skal være pådrivere. Til slutt mener NFF at det er viktig at ungdom som ikke vil delta i vanlig seriespill får mulighet til å delta i

turneringer av forskjellige slag. Det siste punktet kan komme av at NFF mener en av deres utfordringer er å ha et kamptilbud til alle ungdommer, som er tilpasset ferdigheter og behov (NFF handlingsplan, 2011).

3.3.2 Symbiosen mellom topp- og breddefotball

Av de tre klubbene vi har valgt å foreta våre dybdeintervjuer i tilhører den ene klubben norsk toppfotball, mens de to andre klubbene hører til breddefotballen. Symbiosen mellom topp- og breddefotball er noe NFF ser på som helt essensielt. Gjennom deres grunnverdier skal fotballen ha både vekst og fremgang de neste årene (NFF handlingsplan, 2011). Samtidig tror de at idretts glede, engasjement og økt kvalitet i breddefotballen er noe toppfotballen vil ha glede av. Gode resultater i toppfotballen vil gi inspirasjon og engasjement for spillere, trenere og ledere i breddefotballen. NFF skriver også i handlingsplanen (2011) at de prioriterer å styrke samarbeidet mellom toppklubber og breddeklubber i fotball-Norge.

Generelt er rekruttering av både spillere, trenere og ledere et tiltak NFF vil gi høy prioritet de neste tre årene. NFF skriver i denne delen av handlingsplanen at deres spillerutviklingsmodell skal styrkes gjennom tettere samarbeid med toppklubber, kretser og sentrale breddeklubber. Dette vil de gjøre gjennom blant annet å gi et ekstra tilbud til talenter for å beholde dem i sine lokale klubber lengst mulig. (NFF handlingsplan, 2011).

3.4 Trenerutdanning

Ved å holde trener- og lederkurs bidrar kretsen til at kompetansen rundt i klubbene blir høyere. Som Bergo m.fl. poengterer under, består det å være trener av mye mer enn kunnskap om fotballspillet. Som trener er man samtidig omsorgsperson, leder, og oppdrager (NFF, 2011).

«For å bidra til at spillernes fotballferdighet skal bli bedre, må du som trener ha kunnskap om fotballspillet og fotballtrening, kunnskap om formidling og kunnskap om spillerne du skal påvirke.» (Bergo m.fl., 2003:253).

Praktisk sett nevner NFF tre viktige prinsipper for en trener. For det første er det viktig å finne ut hvor man skal med laget sitt. Deretter må man finne veien man er villig til å gå for å

komme dit. Til slutt må man få spillerne til å tro på at denne veien er den riktige. Disse tre punktene gjelder uavhengig av nivå. I aldersgruppen 13-19 år skal spillerne gjerne få gradvis mer innflytelse på avgjørelsene som tas i henhold til disse tre spørsmålene. Noen ganger kan svarene ligge forankret i klubbens filosofi og verdier. Samtidig er det viktig å skape et godt motivasjonsklima. Et mestringsfokuset og involverende læringsklima gir godt grunnlag for læring. Som mestringsfokuset trener setter man innsats og mestring i fokus, og gir anerkjennelse ut i fra graden av dette. Man vil at spillerne skal ha fremgang, og derfor må man som involverende trener gi tips om spillerne valg og muligheter. Man må allikevel la spillerne prøve og feile. I ungdomsfotballen er dette essensielt for at spillerne skal utvikle seg (NFF, 2011).

Ansvarer som trener er stort, og dette er noe av grunnen til NFFs fokus på utdanning av trenere. De ser på trenerutvikling som sentralt for å videreutvikle den norske fotballen. Trenerutdanning som foregår i regi av NFF skal både være profesjonell og oppdatert. Det skal være en progresjon fra de simpleste trenerkursene til UEFA Pro- lisenskurset (NFF, 2011).

3.5 Spillerutvikleren

Informantene våre består av spillerutviklere fra tre klubber i fylket, samt krets. For å belyse hvilken rolle de har i klubbene sine, vil vi her komme med en beskrivelse av spillerutviklerens oppgaver.

«En spillerutvikler skal ta vare på og følge ekstra opp de største talentene i klubben, uavhengig av hvilket lag de spiller på.» (Bergo m.fl., 2003:282). Spillerutvikleren arrangerer egne økter og samlinger for de største talentene. Både treneren og spillerutvikleren jobber for å utvikle gode spillere og et godt miljø.

4.0 Resultat og diskusjon

I det følgende kapittelet kommer vi til å ta for oss resultatene som vi fikk gjennom de kvalitative dybdeintervjuene. Her vil vi diskutere ut fra temaer som baserer seg på intervjuguiden, og som informantene har vektlagt. Med et kritisk blikk vil vi se på både likheter, ulikheter, positive og negative sider ved spillerutviklingen i Sogn og Fjordane. Først vil vi ta for oss begrepet spillerutvikling. Deretter går vi inn på spillerutviklingen som foregår i de forskjellige klubbene i fylket. Videre vil vi se på samarbeidet mellom klubb, krets og forbund. Vi avslutter med å trekke frem særskilte utfordringer i Sogn og Fjordane, samt hva som kan gjøres for å bedre spillerutviklingen i fylket.

4.1 Begrepet spillerutvikling

Spillerutvikling er et begrep som kan forstås på flere måter. Begrunnelsen for å ta opp denne begrepsforståelsen, er at vi skal få en forståelse av hva informantene legger i begrepet.

Vi mener spillerutvikling handler om å utvikle og videreutvikle egenskaper som er gjeldene i den moderne toppfotballen som spilles i dag. Fotball handler om helhetlige egenskaper som strekker seg lenger enn det fysiske.

Spillerutvikling har flere aspekt. Det handler om å opparbeide seg den kompetanse og ferdighet som kreves på toppnivå. Toppklubb mener det er viktig å utdanne de unge spillerne på det mentale plan, fordi spillerutvikling handler om totalutøveren. «Vi må dyrke helheten, ikke bare en ferdighet.» (Toppklubb).

For kretsen handler spillerutvikling om å legge til rette for flere enn bare enkeltspillerne.

«Spillerutvikling handler om læring og hvordan lære spillerne fotball. (...)

Spillerutvikling for meg handler ikke bare om du skal dra disse enerne så langt som mulig, men det handler og om at du må ha et fundament og en grunnmur nederst, som handler om volum og deltakelse.» (Krets)

Utsagnene viser klare likheter, det handler om en helhetlig utvikling for den enkelte spilleren. Kretsen har et litt annet fokus, gjennom det å ta tak i mangfoldet og legge til rette for toppene.

Toppklubben retter utviklingen enda mer inn mot å forberede dem til toppfotballen. Slik likner deres definisjon mye på begrepsforståelsen til NFF.

4.2 Spillerutviklingen som foregår i fylket

De forskjellige klubbene har ulik filosofi og tankegang når det gjelder spillerutvikling. Denne tankegangen påvirker hvordan spillerutvikling foregår i klubbene.

«Filosofien vår på all spillerutvikling har tro på at gjennom økt mengde og kvalitet i bredden, får vi ut et større utvalg som kan få frem enerne. Vi vil ha med flest mulig, så lenge som mulig.(...) Du kan ikke plukke en 12 åring og si at han spiller tippeligafotball om 6 år. Slik er vi redd for å miste han gjennom å spisse i for tidlig alder.» (Breddeklubb 1).

Denne filosofien gjenspeiler tankegangen som Ommundsen og Høigaard (2008) nevner som essensiell. Man må gi flere sjansen til å utvikle talentet sitt, ettersom det er vanskelig å forutsi når et talent skal slå ut i full blomst.

En spillerfilosofi er grunnlaget for alle føringer som blir lagt gjennom strukturen som en klubb fører på spillerutvikling. Breddeklubbene ønsker å ha med flest mulig, lengst mulig. Det er vanskelig å forutse hvem som blir gode i ung alder. Samtidig er det viktig å utvikle mangfoldet, det gir spillerne en bedre treningshverdag. Som Breddeklubb 1 sier: *«(...) du blir ikke ener alene, du blir ener sammen med noen»*. Denne tankegangen deler de med kretsen, særskilt dette med å ta vare på bredden så lenge som mulig.

«For oss i kretsen handler spillerutvikling om å ha to tanker i hodet samtidig. Vi snakker om flest mulig, lengst mulig og best mulig. Vi må ha med flest mulig spillere og et digert volum, det tror jeg er et suksesskriterium for norsk fotball. Samtidig så må vi legge til rette for at de som har forutsetninger i form av motivasjon, interesse eller ferdigheter får dratt ut sitt potensiale så langt som mulig.»

Om mangfold av spillere er en nødvendig faktor for å lykkes med spillerutvikling kan diskuteres. Vi har flere eksempler på spillere som har blitt gode uavhengig av andre. Men det

er helt klart en viktig faktor for unge spillere å ha et høyt nivå på spillerne rundt seg i den daglige treningshverdagen. *«Fotball handler om læring, og vi må ikke glemme den kontinuerlige læringen. Vi er opptatt av å spille med spillere som ikke er på det aktuelle nivået, men som vi tror kan komme dit en dag.»* (Breddeklubb 2). I motsetning til Breddeklubb 1, har Breddeklubb 2 en noe smalere inngang med vesentlig færre spillere. Grunnen til dette ligger delvis i modellstrukturen deres, men kanskje mest på bakgrunn av mindre tilgang på spillere i nærområdet. De beskriver en akademimodell der det kommer inn ca. 20 spillere i hvert årskull. Her trener årskullene med hverandre, noe informanten i Breddeklubb 2 ser på som positivt: *«Vi bryr oss ikke så mye om alder og man må respektere at det er en hospiteringsordning. Vi mener det er givende for begge parter når en 2000-gutt får trene med en som scorer mål i 3. div.»*.

Toppklubbene har litt andre forutsetninger og en annen tilnærming til spillerutvikling. Breddeklubbene i fylket leverer på mange måter råmaterialet til toppklubbene. Mens breddeklubben driver den spillerutviklingen som går fra når de kommer inn i fotballen til de er rundt 16 år, går Toppklubb inn og overtar denne rollen for spillerne som blir plukket ut. *«(...)Så de kommer inn som halvfabrikater, vi videreutvikler og forsøker å ta spilleren til det neste steget og opp til toppfotballen.»* (Toppklubb). Nå ønsker imidlertid Toppklubb å styrke egen avdeling og skape flere toppspillere fra egen klubb.

«(...) vi har nå tatt tak i klubbstrukturen vår, i forhold til å ha ambisjoner om at vi skal ha spillere fra egen avdeling opp til a-laget. Det har vært for få som kommer opp fra vår klubb, det er utrolig viktig å ta med seg.» (Toppklubb)

For toppklubbene er det viktig å klare å kombinere prestasjonsmål og spillerutvikling.

4.2.1 Målsetning, akademi og sportsplan

Toppklubbene lever av resultater, og dette kan påvirke bruken av unge spillere. De må hente enkelte referansespillere som kan heve nivået og sette en høy standard for de unge spillerne. Samtidig kan de ikke hente for mange spillere, da får de yngre spillerne mindre muligheter. Hvis ikke ungguttene får kamptrening på en optimal kamparena, går dette utover utviklingen

og det blir vanskeligere å skape toppspillere. Dette har en sammenheng med at toppklubben er en prestasjonsgruppe i større grad enn breddeklubber.

Breddeklubbene har ofte en annen tilnærming og målsetning. Breddeklubb 2 forklarer målsetningen sin med at det viktigste for dem er å utvikle enkeltspillere. *«drømmen har alltid vært at noen skal nå det høyeste nivået.»* (Breddeklubb 2). De har ikke hatt noen resultatmål for a-laget de siste årene. Man ønsker selvsagt å prestere, men hovedfokuset skal ligge på utvikling. De ulike lagene blir brukt som utviklingsarenaer. Hovedmålsetningen til Breddeklubb 1 er å levere spillere til toppfotballen, samtidig som de ønsker flere spillere involvert i kretslag og landslag. For A-laget har de en målsetning om å etablere seg i 2.div, fordi de mener dette kan være en fordel for spillerutviklingen:

«Gjennom å ha et lag i 2.div får vi en bedre utviklingsarena for de unge spillerne. Dette gjør det lettere for oss å nå målsetningen om å levere spillere til toppfotballen. Vi mener 3 div.-arenaen ikke er god nok.»

De ønsker at A-laget skal være lokomotivet i klubben og den arenaen som de unge spillerne får sine referanser fra. Samtidig mener de at det kreves noen referansespillere for å holde seg på dette nivået. Noen ganger må disse hentes utenfra. Denne satsingen kan gå utover utvikling. Balansegangen mellom å være en prestasjonsgruppe og drive spillerutvikling er svært utfordrende. Spesielt for toppklubbene, men også for enkelte større breddeklubber. Breddeklubb 1 poengterer dette fra et utviklingsperspektiv. Hvis man hele tiden tenker utvikling og ønsker å få frem enkeltspillere til enhver pris, vil det sikkert være noen eldre spillere som ikke gidder å være med lenger. Man spiller sjeldent med det beste laget, samtidig som yngre spillere får komme foran i køen på grunn av alder og ikke ferdighet. Dette kan skape konflikter innad i en spillergruppe, og man kan risikere å miste bidragsfulle spillere.

Alle klubbene vi har vært i kontakt med har opprettet akademier de siste årene. Hensikten er å utvikle flere og bedre spillere, samtidig som spillerne får en ny arena å utvikle seg gjennom. Akademiene gir klubbene en bedre mulighet til å øke påvirkningen og treningsmengden til de unge spillerne. Det er flere akademimodeller som blir brukt. Kretsen stiller seg positiv til akademier, så lenge de baserer seg på rett grunnlag:

«Så lenge akademiene baserer seg på interesse og motivasjon, og ikke seleksjon og utvelgelse så er det noe som vi ønsker mer av, absolutt. Fordi at du åpner det helt opp, og du står på en måte igjen med de som ønsker å trene masse. Dette er mye smartere og mer fair enn å selektene på akademiene. For det må trenes mer. (...) [klubbene] bruker akademiene for alt de er verdt.» (Krets)

Alle klubbene har målsetninger og akademimodeller nedfelt i en sportsplan som er vedtatt av styret. Dette gjør at klubbene står bedre rustet til å gjennomføre tiltak med spillerutviklingen, som får en større tyngde og posisjon når ressurser skal fordeles. (Bolman & Deal, 2003)

Toppklubb påpeker dette på følgende måte:

«Skal en mene noe om spillerutvikling, så må du ha en sportsplan. Det er ikke alle klubber som har det, de driver på med en aktivitet, men de vet ikke helt hvorfor. Det er en del av spillerutviklingen det også, ha en strategi om spillerutvikling som står nedfelt.» (Toppklubb)

Målsetning, akademi og sportsplan er alle faktorer som er med å påvirke spillerutviklingen. Akademimodellene til topp- og breddeklubbene er forskjellige på flere områder, men samtidig har de en felles målsetning: å få frem spillere til den norske toppfotballen. Dette styrker de gjennom en sportsplan som legger stor vekt på spillerutvikling. For krets ligger det mer naturlig å drive utviklingstiltak og stimuleringstiltak, samtidig som de støtter opp om klubbene. Trenerutdanning er et av disse tiltakene.

4.2.2 Trenerutdanning

Trenerutdanning er noe av det som kretsen bruker mest tid på. Kretsen arrangerer og avholder trenerkurs i samband med klubbene. Gjennom å holde formelle kurs, ønsker de å påvirke klubbene. *«Det er ingen i landet som utdanner så mange trenere som vår krets i forhold til folketall» (Krets).* Kretsen har et stort fokus på dette og det er et av deres satsningsområder. *«Trenerutvikling er kanskje den aller største faktoren for å få til god spillerutvikling. Klubbene investerer i kurs og utdanning, det er god spillerutvikling!» (Krets)*

Klubbene ser også viktigheten av trenerutdanning. Flere av klubbene vi har snakket med har satt stort fokus på dette og utdannet en rekke trenere de siste årene. For eksempel var det i Breddeklubb 2 i 2007 ingen trenere med formell trenerutdanning. I dag er det 9-10 trenere med B-lisens, og en med A-lisens (Breddeklubb 2). Videre beskriver toppklubb dette om trenerutdanning: « (...) Vi ønsker å sette trenerutvikling i høysetet, like mye som spillerutvikling. Vi vil at gode spillere skal bli trent av gode trenere.»

NFF ser på trenerutvikling som sentralt for å videreutvikle den norske fotballen (NFF handlingsplan, 2011). Altså er både forbund, krets og klubb samkjørte om viktigheten av trenerutdanning. Dette viser seg i handlingsplanen til NFF, der de nevner at spillerutviklere på både klubb- og krets nivå skal ha høyest mulig kompetanse. Klubbene forsøker også å påvirke foreldretrenerne, gjennom å arrangere seminarer og foreldremøter. Her får foreldretrenerne en bedre kompetanse om hvordan man skal legge opp treningene.

Gjennom trenerutdanning får trenerne høyere kompetanse, noe som gir unge spillere bedre muligheter for utvikling.

4.2.3 Ferdighetslæring

Klubbene i Sogn og Fjordane har ulik tilnærming til hvordan man skal drive spillerutvikling i praksis. Denne praksisen vil vi gjennomgå, sett i lys av krets og forbund sine tanker rundt ferdighetslæring.

Toppklubb fokuserer mye på mesterlæring, og har stor tro på dette. Fordelen til Toppklubb er at de har referansespillere på toppnivå, som de yngre spillerne kan lære av. De fokuserer på å sette sammen grupper der spillerne jobber sammen etter roller og posisjoner på banen. Som NFF skriver i sin barne- og ungdomsfotballbok (2011), er mesterlæring avgjørende i trivsel og fremgang i en spillegruppe. Dette gjelder på både topp- og breddenivå.

Alle klubbene er klare på at de ønsker å spille mye på små flater. Dette stemmer overens med spesifisitetsprinsippet Bergo m.fl. (2003) snakker om. Her lar de spillerne få kjennskap til liten tid og lite rom, noe som kan tas med inn i en kampsituasjon. «Vi ønsker å være rendyrkede i forhold til mindre grupper, med mye ballkontakt og relasjoner.» (Toppklubb).

Klubbene sin tilnærming til å lære bort ferdigheter, kan sammenlignes med Davis & Burton sin økologiske oppgaveanalyse, ETA (Ecological Task Analysis). Fordelene med denne metoden kan være den allsidige læringen som foregår for hver spiller. Man trenger for eksempel ikke bruke mye tid på å trene 1.angriper og 1.forsvarer isolert, når man får begge deler gjennom spill. Om man vil fokusere på en av delene, kan man legge inn constraints. Et eksempel kan være å la det ene laget være i overtall, eller å spille med to lag mot et mål. Fordelene ved å utvikle allsidige fotballspillere er for det første at de kan bekle flere posisjoner på banen. Dette gjør dem mer interessante for krets-, regions- og landslag. Et eksempel kan være en spiller som dominerer på sentral midtbane for klubblaget. På regionslaget blir han imidlertid satt som kantspiller, fordi laget har en sentral midtbanespiller som er enda bedre. Her er det essensielt for vår spiller å være allsidig, slik at han klarer å tilpasse seg kantrollen, selv på et relativt høyt nivå. Slike spillere er nyttige for ethvert lag. Med utgangspunkt i ETA, ser vi lite utbytte av å skolere spillere i sine roller før de er 16-17 år. Tvert i mot kan det hende at spillerne får en bedre forståelse av spillet, når de selv har erfart hva de forskjellige rollene innebærer.

Filosofien i spillerutvikling går i trender. Vi skal ikke mange år tilbake før man trente isolert teknikk, fordi det var slik vi skulle ha det i Norge. Coerver-modellen var en modell som ble mye brukt. Krets mener at Coerver-modellen kan være nyttig i forhold til egentrening og teknisk trening, som et supplement til lagstrening. Kretsen er allikevel klare på at Coerver-modellen aldri må kompensere for den læringen som skjer i det spillrelaterte. Trenden i dagens fotball er at man trekker de isolerte øvelsene inn i spilldelen, hvor det tekniske og taktiske flettes sammen. Både NFF og krets er opptatt av at fotballen skal være så spillsentrert som mulig:

«Spillerutvikling handler om læring, hvordan lære spillerne fotball. I den norske modellen er det ekstremt viktig at all trening er spillsentrert. Man bør øve i spill og spillsituasjoner. Dette er et av NFF sine prinsipper. Vi tror barn og unge lærer mest av spillsentrert trening.»

(Krets)

Det at klubbene velger en tilnærming til læring som har likhetstrekk med ETA, beviser at de følger med i utviklingen. Det er interessant å se likheten mellom ETA og Bergo m.fl. (2003)

sin figur (fig. 1.0). Ved å la spillerne finne frem til den rette løsningen ved hjelp av constraints, gir dette læring som tar for seg alle punktene i figuren (omgivelser, oppgave og individ). Coerver-modellen er derimot mer spesifikk, og utvikler i hovedsak det Berge m.fl. (2003) i sin modell beskriver som teknisk repertoar. Viktigheten av denne delen sier seg selv, ettersom de tekniske ferdighetene er essensielle for å få til fotballspillet. Likevel mener vi at god bruk av ETA gir spillere i alderen 13-19 år bedre utbytte og mer læring. Kretsen uttrykker dette på en fremragende måte: *«Spillet stiller alle spørsmål, og spillet gir alle svar.»*

4.3 Omgivelser

For å forstå hvordan spillerutvikling bedrives i fylket, må vi også forstå samspillet mellom de forskjellige aktørene i fotballen. I denne delen vil vi se på forholdet mellom klubb og krets, samt forholdet mellom krets og forbund.

4.3.1 Forholdet mellom klubb og krets

Kretsen mener at forholdet mellom krets og klubb i Sogn og Fjordane er veldig tett, selv om det kunne vært enda tettere. Krets beskriver denne samhandlingen med klubbene som helt essensiell.

«Vår modell i Sogn og Fjordane er helt avhengig av at samarbeidet mellom krets og klubber er godt. I forbindelse med spillerutviklingstiltak blir uttakene gjort av kretsen, men blir arrangert av klubbene.» (Krets)

I klubbene er imidlertid oppfattelsen av dette samarbeidet ulikt. Toppklubb beskriver et godt samarbeid med Krets, gjennom blant annet bylagsserien og toppgruppesamlinger. De stiller lag bestående av spillere fra hele fylket i store nasjonale turneringer, for å matche seg mot landets beste spillere. Noe av grunnen til Toppklubb sitt sterke bånd til krets, er at forbundet helst ser at *«arbeidet med spillerutvikling skal være politisk forankret i fotballkretsen og i toppklubben.»* (NFF handlingsplan, 2011). Her kommer det klart frem at toppklubbene har et stort ansvar når det gjelder spillerutviklingen i fylket. I Sogn og Fjordane tar Toppklubb seg av denne spillerutviklingen på en god måte, i hvertfall for de beste spillerne.

Det gjelder å nå ut til hele fylket, og ikke bare de sentrale breddeklubbene. Toppklubb er klar over dette, og inn mot 2013-sesongen er det foreslått en ny utviklingsmodell i Sogn og Fjordane Fotballkrets.

«Vi ser for oss Team Sogn, Nordfjord og Sunnfjord. Her skal det komme enda bredere innslag til samlinger enn det gjør i dag. Vi vil arrangere samlinger og kamper mellom de forskjellige sonene. Da får vi en enda bredere inngang, og samtidig får vi bedre kunnskap om hva som finnes av spillere ute i fylket.» (Toppklubb)

Breddeklubbene hevder på sin side å ha relativt lite kontakt med kretsen. De får lite eller ingen føringer fra kretsen med tanke på spillerutvikling i egen klubb. Klubbene hevder kretsen har lite påvirkning. Samarbeidet går i hovedsak på formelle tiltak fra krets, som for eksempel sone-, krets- og bylag, samt trenerutdanning. Dette vises igjen ved at Breddeklubb 1 er en såkalt soneklubb. De har ansvar for å gjennomføre treninger med sonelaget i sitt område. Samarbeidet foregår slik at kretsen tar seg av uttaket, mens klubben tar seg av treninger og kamper. Innholdet i sonetreningen styres av klubbene, her blir det ikke gitt noen føringer fra kretsen (Breddeklubb 1).

Videre er det interessant å se at Breddeklubb 2 på mange måter distanserer seg fra krets, uten nødvendigvis å kritisere kretsens arbeid. Dette gjør de ved å hevde at de største klubbene i fylket nærmest kunne klart seg uten kretsens tiltak.

«Noen av våre spillere foretrakk sin vanlige treningshverdag fremfor kretstiltak en periode, på grunn av at nivået var høyere på klubbtreningene enn på kretstiltakene. Vi hadde spillere som måtte ned på nivå, samtidig som de måtte reise to timer hver vei for å komme seg på kretssamling (...) På grunn av hospiteringsordninger, kan spillerne i de største klubbene ha en grei nok treningshverdag utenom kretstiltakene»
(Breddeklubb 2)

Her nevner Breddeklubb 2 fylkets geografi som en årsak til at kretstiltakene fungerer dårlig for noen klubber. Sogn og Fjordane er Norges nest minste fylke målt i folketall, men i areal er det Norges åttende største (Statkart, 2012). Dette sier litt om avstandene som kan forekomme

i fylket, og som igjen påvirker spillerutviklingen. «(...)Det er noen sentre med litt folk, som på mange måter kan ta vare på spillerne sine selv, hvis man har gode nok hospiteringsordninger.» (Breddeklubb 2). Samtidig erkjenner Breddeklubb 2 at dette må være det de store klubbene i fylket må gi tilbake til de mindre breddeklubbene, der ressursene er mindre og antall spillere er færre. Både spillere og trenere kan komme inn til kretssamlinger og få referanser, noe som er essensielt for å kunne ta spillerutviklingen ute i distriktet til et høyere nivå.

Vi har en forståelse av at kretsen har et tett samarbeid med Toppklubb, mens samarbeidet med breddeklubbene er av varierende grad. Spørsmålet er hvorfor breddeklubbene føler de bare har middels kontakt med kretsen. Breddeklubb 1 hadde en idé om hvorfor dette er tilfellet:

«Kretsen har mindre og mindre penger, og færre ansatte. Hvis ikke klubbene driver spillerutvikling ute, så blir det stopp. Kretsen har ikke ressurser til å drive lenger. Det er toppklubbene som får pengene i dag.»

Det kan se ut til at pengene som tidligere gikk til kretsene, nå går til toppklubbene. Av den grunn har kretsene måttet overlate deler av spillerutviklingen til toppklubbene. Dette gir toppklubber et større ansvar.

Ut i fra uttalelsene til krets og klubber, virker det som det ligger et forbedringspotensial i dette samarbeidet. Men hvem sitt ansvar er det at dette samarbeidet skal fungere? Krets påpeker noe viktig i denne sammenheng, nemlig at det er klubbene som skal ha gode spillere. Derfor er det i utgangspunktet de som har interesse av å drive spillerutviklingstiltak, og videre er det naturlig at klubbene tar en betydelig del av ansvaret.

4.3.2 Forholdet mellom krets og forbund

Ettersom vi nå har sett på relasjonen mellom kretsen og klubbene, vil det videre være interessant å se på forbundets påvirkning på kretsen.

Kretsen uttaler at de følger forbundet sine prinsipper for spillerutvikling. De baserer seg på den samme modellen som NFF, fordi de føler denne modellen er den riktige veien å gå.

Likevel får ikke kretsen noen føringer fra NFF. Tidligere var spillerutviklerne ansatt i forbundet, men en omstrukturering gjorde at de nå er ansatt i fotballkretsen. På grunn av at fotballkretsene har tatt over ansvaret for spillerutviklerne i de forskjellige kretsene, kan dette være med på å skape større avstand mellom krets og forbund. Konsekvensene på sikt kan være at kretsens interesse for forbundet gradvis forsvinner. Dette kan igjen generere at Krets ikke har like gode referanser på hvor nivået ligger i de forskjellige aldersklassene, noe Krets selv bekrefter. Her melder to problemstillinger seg. For det første blir det vanskeligere for spillerutvikleren i kretsen å vite hvem (og hvor mange) man skal nominere til regions- og landslag. Dette fordi man ikke har referanser fra det høyeste nivået (yngre landslag). For det andre gjør dette at den røde tråden fra breddeklubb opp til A-landslag kan bli veldig tynn mellom krets og forbund. Dette fordi kretsen ikke får noen føringer fra NFF på hvordan spillerutvikling skal drives.

Selv om kretsen ikke har særlig tett samarbeid med NFF, har de etter alt å dømme samme forståelse av hva som skal til for å utvikle gode fotballspillere. Som tidligere nevnt følger kretsen den samme spillerutviklingsmodellen som forbundet. Vi må også huske at kretsens samarbeid med Toppklubb gjør at NFF fortsatt kan kontrollere hvordan deler av spillerutviklingen drives i fylket. Samtidig påvirker de også spillerutviklingsarbeidet gjennom trenerutdanning de er ansvarlige for. NFF og norsk toppfotball gir føringer til toppklubbene om å gjennomføre spillerutviklingstiltak. Dette er Toppklubb veldig glad for:

«Vi har et ansvar gjennom NFF og norsk toppfotball, på den måten at vi skal sette spillerutviklingen i fylket i system sammen med kretsen. Vi er veldig glad for de midlene som blir satt til rådighet til dette. Norsk toppfotballsenter er ute i klubbene og drar opp strukturer.»

4.4 Veien videre

I denne delen av oppgaven vil vi se fremover. Sogn og Fjordane har allerede vist seg som et fylke som kan avle gode fotballspillere. Spørsmålet er likevel hva som skal til for at spillerutviklingen i fylket skal utvikle seg ytterligere. Dette vil vi belyse ved å se nærmere på det vi mener er fylkets tre største utfordringer: Anlegg, trenerutdanning og samarbeid. Til slutt vil vi se på særegenheten til Sogn og Fjordane.

4.4.1 Anlegg

Kretsen nevner at en av hovedoppgavene deres er å få klubbene til å trene mer. Barn og unge skal få oppleve gleden av å spille fotball og få lyst til å være i enda mer aktivitet. For at dette skal kunne være mulig, trengs det god tilgang på anlegg. Kretsen oppfatter spillerutviklingen rundt i klubbene som bra, men at det alltid er noe som kan bli gjort bedre.

«De største klubbene i fylket har gjort noe systematisk og ønsket at spillerutviklingen skal bli bedre. Det er ikke tilfeldig oppstått. Det er gjort noe for å skru opp treningsmengden og skape en større treningskultur.» (Krets)

Begge breddeklubbene sier at deres hovedutfordring er anlegg og banekapasitet. Det er vanskelig å få barn og unge til å trene mer når man ikke har kapasitet til dette. Med få baner og stor slitasje på banene, blir det et problem å tildele nok tid til alle. Vi vet det jobbes med nye baner slik at alle skal få et bedre tilbud. Med nye baner på plass, vil det bidra til at flere lag kan trene mer. Breddeklubb 1 belyser hvor dårlig situasjonen deres er: *«Akademiet har virket som en erstatning, og ikke et supplement»*. Vi mener dette er en av de største utfordringene til breddeklubbene. Skal man bli god, så må man ha forhold og tilgang på anlegg. *«Det viser seg at de plassene hvor det blir bygd kunstgressbaner og binger så flytter ungene inn og er der hele tiden.»* (Krets). Man må kunne tilby noe mer enn de ordinære lagstreneingene for å bli god. *«Vi har ekstrem mengde og når vi får banekapasitet så vil man få et større utvalg til å plukke ut enere og enda høyere nivå.»* (Breddeklubb 1). Med større banekapasitet så tror Breddeklubb 1 at de vil få frem bedre spillere gjennom økt trening.

På en annen side vet man at det dukker opp spillere fra svært små steder, som ikke har moderne fasiliteter. Med moderne fasiliteter mener vi akademi, idrettshaller, kunstgressbaner og ballbinger. Disse spillerne utvikler noen egenskaper som ikke andre unge har fordi de fikser alt selv. *«Det tror jeg er en mekanisme som kanskje har preget en del av våre spillere fra Sogn og Fjordane enn spillere fra mer urbane strøk.»* sier Krets.

4.4.2 Trenerutdanning

Vi mener kunnskap og kompetanse skaper grunnlaget for all utvikling. Vårt inntrykk er at det ligger en utfordring hos flere av klubbene i fylket når det gjelder trenerutdanning. Mye ansvar ligger hos enkeltpersoner, såkalte ildsjeler.

«Det blir litt vel mye one-man show rundt i klubbene. Det er ildsjeler som driver klubbene, men det går ikke for evig. De trenger trenere som kan være med å avlaste de som står der dag etter dag.» (Toppklubb)

Noen klubber er helt avhengige av ildsjeler, da disse har et ekstra engasjement for klubben sin. Dette er noe av det som gjør idretts-Norge spesielt. Men for at spillerne skal ha et godt utviklingstilbud, krever dette flere trenere med kompetanse og engasjement. Fellestrekk for de tre klubbene og kretsen er at de er veldig opptatt av trenerutdanning og trenerkurs. De mener at kompetanse hos trenere er helt essensielt hvis man skal klare å få til god spillerutvikling. *«Regionen kan utvikle seg ved at flere tar trenerkurs og skaper et bedre tilbud.(...) Man vil også få et bedre nivå på kompetansen rundt om i fylket.» (Breddeklubb 1).*

4.4.3 Samarbeid

Vår forståelse er at det ikke er det helt store samarbeidet mellom klubbene rundt om i fylket. Her mener vi det er et forbedringspotensial som kan gagne alle parter. De større klubbene og særlig toppklubben i fylket har et ekstra ansvar. De besitter stor kompetanse andre klubber kan dra nytte av, men man burde få en klarere arena hvor erfaringer og kompetanse kan bli utvekslet på tvers av klubbmiljøer. Toppklubb ser denne problemstillingen og nevner at de i fremtiden ønsker å bli flinkere til å følge opp de mindre klubbene i fylket.

«Vi kunne kanskje vært enda mer pådrivere til å drive klubbutvikling. Ikke det at vi driver så fantastisk, men jeg er sikker på at klubbene rundt oss kan hente kunnskap om hvordan det skal drives.(...) I fremtiden kunne det vært aktuelt å ha en person i klubben som arbeider inn mot breddeklubbene i fylket. Vi har et utviklingspotensial her, men dette går igjen på ressurser.» (Toppklubb)

Vi ser på det som viktig at klubbene lærer av hverandre. Ved at Toppklubb videreformidler sin kompetanse, vil breddeklubbene nå et høyere nivå. Det er en såkalt vinn-vinn-situasjon for begge parter, fordi Toppklubb er avhengig av gode spillere fra regionen. Til sammen vil kompetanseheving løfte nivået over hele fylket, og flere vil bli gode samtidig. Tidligere har det kanskje vært slik at klubbene har gått i berg- og dalbane, de har manglet kontinuitet. Gjerne har det kommet inn en kompetent trener eller ildsjel og gitt klubben en oppsving. Men historien viser at dette kanskje bare gir midlertidig gevinst, og fremgangen forsvinner gjerne med ildsjelen. For å øke kontinuiteten, kan klubbene bli flinkere til å styrke den daglige strukturen. En struktur som kan bli styrket gjennom en tydelig sportsplan.

4.4.4 Særegenheten ved Sogn og Fjordane

Noe som er spesielt med Sogn og Fjordane er at de ikke har en egen juniorserie. Dette medfører at spillere som er ferdig på guttenivå må direkte over til seniorfotball. Spillerne modner tidlig ved møte med den fysiske seniorfotballen, i forhold til tøffhet og mentalitet. For de beste spillerne mener vi dette er positivt. Dette er nok også noe av årsaken til at Sogn og Fjordane historisk har hatt flere spillere på yngre landslag. Men hva med de andre?

De som ikke når helt opp? Det er mange som faller gjennom grunnet manglende ferdighet. Man kan gjerne si at de nest beste ikke har et godt nok tilbud etter guttelagsfotballen, og her ser vi også et stort frafall. Breddeklubb 2 nevner dette som en stor utfordring:

«Det er en utfordring å kunne ta vare på alle. At alle spillere, uansett nivå, skal kunne ha et tilbud.»

For at fotballen skal kunne utvikle seg videre, er de helt avhengig av flere gode fotballmiljø. Tendensen i samfunnet i dag er fraflytting i bygdene, samtidig som byene vokser seg større. Dette fører til at klubbmiljøene blir mindre. Hvis større klubber i tillegg systematisk henter inn gode spillere fra mindre klubber, kan dette ødelegge enda mer for et fotballmiljø.

«Hvis vi henter inn flere spillere fra hvert kull, år etter år. Legger vi tilslutt klubbene øde. De greier ikke å drive lenger, mister motivasjon og så legger de ned. (...) Vi kan ikke komme i en posisjon, der vi plutselig bare er tre miljø her i Sogn og Fjordane. Da har vi tapt.» (Breddeklubb 1)

Alle informantene er enige om denne problematikken. Det er viktig at spillerne får utvikle seg godt i de klubbene de er. Som oftest ser vi at de beste spillerne kommer fra små klubber. Da er det viktig at disse klubbene fortsetter å ha et fotballmiljø. Dette er noe av særegenheten til Sogn og Fjordane. «*Vi er nødt til å samarbeide og få gjensidig nytte av det, nødt!*» (Breddeklubb 2).

5.0 Konklusjon

Målet med denne oppgaven har vært å undersøke hvordan spillerutvikling drives i Sogn og Fjordane for mannlige fotballspillere fra 13 til 19 år. Videre har vi sett på forholdet mellom spillerutviklingen som drives i fylket og retningslinjene til NFF. Til slutt har vi tatt for oss fylkets utfordringer. Hva kan forbedres? Hva kan være neste steg?

Når en fotballklubb skal drive spillerutvikling, gjelder det å ha to tanker i hodet samtidig. Det handler om å balansere utvikling og prestasjon. I Sogn og Fjordane har breddeklubbene ofte latt prestasjon på seniornivå gå på bekostning av spillerutviklingen. Denne utfordringen med å balansere utvikling og prestasjon gjelder også for Toppklubb, som i utgangspunktet er en prestasjonsgruppe. Breddeklubbene er opptatt av å utvikle spillere til Toppklubb, gjennom å legge til rette for utvikling, men samtidig ta vare på mangfoldet. Uavhengig av nivå er det viktig å få systematisert spillerutviklingen. Dette bør gjøres gjennom klare målsetninger og en tydelig sportsplan. Klubber som har klare retningslinjer for spillerutvikling, har en bedre mulighet til å få kontinuitet i utviklingsarbeidet sitt.

Vi mener klubbene følger NFF sine retningslinjer for spillerutvikling. Selv om kontakten mellom krets og forbund har blitt dårligere etter omstruktureringen, vil forbundets tanker og filosofi fortsatt være sterkt forankret i fotballkretsene. Trenerutdanningen og føringene NFF gir til toppklubbene sørger for dette. Det er klubbene som må drive spillerutviklingen, mens kretsen kan bli tydeligere ved å bistå og veilede dette arbeidet. Praktisk rettet vil både NFF, krets og klubber at læringen av spillet i mest mulig grad skal foregå i spillsentrerte øvelser.

For å utvikle fylket videre må man sette trenerutvikling i høysetet, noe klubbene allerede er i ferd med å gjøre. Utveksling av erfaringer og kompetanse vil styrke alle miljøene i regionen. Dette vil bidra til at flere kan være gode samtidig. Sogn og Fjordane er helt avhengig av å skape og opprettholde flere gode fotballmiljø, for å fortsette å utvikle spillere til norsk toppfotball.

Litteraturliste

Baxter, S. (2011) Utvikling av unge spillere. *Fotballtreneren*, 25(2), s.16-17.

Bergo, A., Johansen, P. A., Larsen, Ø. og Morisbak, A. (2003) *Feridghetsutvikling i fotball – handlingsvalg og handling*. Oslo, Akilles.

Bolman, L. G. og Deal, T. E. (2003) *Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse. Struktur, sosiale relasjoner, politikk og symboler* (3. utgave). Oslo, Gyldendal Norsk Forlag

Coerver Coaching. *Coerver coaching history*. [internett] Tilgjengelig fra:

<http://coerver.no/historia.html>. [lest 14.12.12].

Dalen, M. (2004) *Intervju som forskningsmetode – en kvalitativ tilnærming*. Oslo, Universitetsforlaget

Davis, W. E. og Burton, A. W. (1991) *Ecological Task Analysis: Translating Movement Behavior Theory into Practice*.

Eide, Ø. (2007) *Spillerutvikling i fotball*. Masteroppgave, Oslo, Norges Idrettshøgskole.

Enjolras, B., Seippel, Ø. og Waldahl, R. H. (2012) *Norsk idrett. Organisering, fellesskap og politikk* (2. utgave). Oslo, Akilles.

FIFA.com. *FIFA Associatons*. [internett] Tilgjengelig fra:

<http://www.fifa.com/aboutfifa/organisation/associations.html> [Lest 12. desember 12].

Hauge, K. og Sørhoel, N. E. (2010) *Kvifor er dei beste best: Ei oppgåve basert på intervju med tre toppspelarar frå Sogn og Fjordane, og spelarutviklar i Sogn og Fjordane Fotballkrets*. Bacheloroppgave, Sogndal, Høgskulen i Sogn og Fjordane.

- Haukvik, I. V. og Hausstätter, R. S. (2001) *Dynamisk systemteori: fra teori til praksis – noe nytt didaktisk* [internett] Tilgjengelig fra:
[https://fronter.com/hisf/links/files.phtml/164338829\\$328294973\\$/Undervisning/Stoff+fr_prcnt_E5+B2+studie_prcnt_E5ret+2011-2012/Referansetilvisning.pdf](https://fronter.com/hisf/links/files.phtml/164338829$328294973$/Undervisning/Stoff+fr_prcnt_E5+B2+studie_prcnt_E5ret+2011-2012/Referansetilvisning.pdf). [Lest 14.12.12]
- Johannessen, A., Kristoffersen, L. og Tufte, P. A. (2006) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo, Abstrakt Forlag
- Lesjø, J. H. (2008) *Idrettssosiologi. Sportens ekspansjon i det moderne samfunn*. Oslo, Abstrakt Forlag.
- Lippe, G v d. (2010) Et kritisk blikk på sportsjournalistikk: medier og idrett i en globalisert verden, kap. 8: *Globalisering i sportsjournalistikken*, s. 362-402. Kristiansand, IJ-forlag.
- Loland, S. (2002) *Idrett og etikk – en innføring*. Oslo, Akilles Forlag.
- Mortensen, E. (2007) *Fakta om Hordaland og Sogn og Fjordane*. [internett]. Tilgjengelig fra:
http://www.statkart.no/nor/Statens_kartverk/Fylkeskartkontor/Bergen/Fakta_om_Hordaland_og_Sogn_og_Fjordane/. [Lest 03. 12. 12].
- Norges Fotballforbund. (2011) *Handlingsplan 2012-2015*. [internett] Tilgjengelig fra:
http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/NFF/Handlingsplan2012-2015_WEB_enkel.pdf. [Lest 02.10.12]
- Norges Fotballforbund. (2011) *Flest mulig, lengst mulig, best mulig. Den store barne- og ungdomsfotballboka*. Oslo, Akilles.
- Norges Fotballforbund. (2001) *Klubber, lag, personer og anlegg*. [internett]. Tilgjengelig fra:
http://www.fotball.no/System-pages/Kretser-og-klubber/Klubber_og_lag/?districtName=Sogn+og+Fjordane+Fotballkrets&districtId=11. [Lest 03. 12. 12].

Norges Fotballforbund. (2011) *Statistikk: Breddefotball 2011*. [internett]. Tilgjengelig fra:
http://www.fotball.no/Documents/PDF/2012/NFF/Statistikkhefte_bredde_2012.pdf.
[Lest 06. 12. 12].

Ommundsen, Y. og Høigaard, R. (2008) Talentutvikling i idrett. *Fotballtreneren*, 22(2), s. 32.

Oppheim, J. G. (2001) *Trening av teknikk*. [internett]. Tilgjengelig fra:
<http://www.trim.no/pub/art.php?id=655&print>. [Lest 04. 12. 12].

Oxford University Press. (2011) *Talent*. [internett] Tilgjengelig fra:
<http://oald8.oxfordlearnersdictionaries.com/dictionary/talent>. [Lest 03. 12. 12].

Sigmundsson, H og Pedersen, A. (2000) *Motorisk utvikling: Nyere perspektiver på barns motorikk*. Oslo, Sebu Forlag.

Store Norske Leksikon. *Læringsteori* [internett] Tilgjengelig fra:
http://snl.no/.sml_artikkel/1%C3%A6ringsteori. [Lest 15.12.12].

Intervjuguide klubb

Problemstilling: Hvordan drives spillerutvikling for mannlige fotballspillere i alderen 13-19 år i Sogn- og Fjordane?

Underproblemstilling: Hvordan stemmer spillerutviklingen som foregår i fylket overens med NFF sine retningslinjer for spillerutvikling?

Bakgrunn

Hva er din bakgrunn innen fotball og spillerutvikling?

Hva er spillerutvikling for deg?

Hva ser du på som et talent innen fotball?

Hvordan drives din klubb

Hvordan ville du beskrevet spillerutvikling i din klubb?

- Har dere en bestemt strategi?
- Styrevedtak?

Hvilke forhold påvirker spillerutvikling?

- Trenerutdanning?
- Anlegg/ressurser?

Når begynner dere arbeidet med talentene?

Er det noen ferdigheter dere er særskilt opptatt av?

- Talent vs Potensial?

Omgivelser

Jobber dere tett opp mot krets eller forbund?

- Utdanning, kurs eller lignende?

Kjenner dere til NFF sine prinsipp for spillerutvikling?

- Eventuelt følger dere andre prinsipp eller bestemmer dere bare selv?

Har dere noe samarbeid med andre klubber i området?

- Henter dere aktivt inn spillere fra mindre klubber?

Hva er din oppfatning av spillerutviklingen som foregår i fylket?

Veien videre

Hvordan kan din klubb utvikle seg videre?

- Regionen utvikle seg videre?

Ser du noen særskilte utfordringer?

Avslutning

Det siste spørsmålet er nå stilt, er det noe du ønsker å tilføye?

Noe du føler du ikke har fått sagt?

Intervjuguide krets

Problemstilling: Hvordan drives spillerutvikling for mannlige fotballspillere i alderen 13-19 år i Sogn- og Fjordane?

Underproblemstilling: Hvordan stemmer spillerutviklingen som foregår i fylket overens med NFF sine retningslinjer for spillerutvikling?

Bakgrunn:

Hva er din bakgrunn innen fotball og spillerutvikling?

Hva er spillerutvikling for deg?

Hva ser du på som et talent innen fotball?

Hvordan drives kretsen:

Hva er hovedoppgavene til kretsen?

Hvordan drives spillerutvikling i kretsen?

Hvilke forhold påvirker spillerutvikling?

- trenerutdanning?
- anlegg/ressurser?

Når begynner dere arbeidet med talentene?

- Er det noen ferdigheter dere er særskilt opptatt av?

Omgivelser:

Hvor tett jobber klubb og krets?

- Hvordan forholder klubbene seg til kretsen?

Hvordan jobber kretsen opp mot NFF?

- Kjenner dere til NFF sine prinsipp for spillerutvikling?
- Følger dere evt. andre prinsipp?

Hva er din oppfatning av spillerutviklingen som foregår rundt i klubbene i fylket?

Hva føler du klubbene er gode på, og hva kunne de jobbet mer med innenfor spillerutvikling?

Veien videre:

Hvordan kan kretsen utvikle seg videre på spillerutvikling?

Ser du noen særskilte utfordringer?

Avslutning:

Det siste spørsmålet er nå stilt, er det noe du ønsker å tilføye?

Noe du føler du ikke har fått sagt?

Samtykkekontrakt

Vi er tre bachelorstudenter ved Høgskolen i Sogn og Fjordane som ønsker å finne ut av hvordan spillerutvikling foregår i Sogn og Fjordane.

Forskningsspørsmål:

«Hvordan drives spillerutvikling for mannlige fotballspillere i alderen 13-19 år i Sogn og Fjordane?»

Underproblemstillinger:

«Hvordan stemmer spillerutviklingen i Sogn og Fjordane overens med NFF sine retningslinjer for spillerutvikling?»

«Hva kan gjøres for å forbedre spillerutviklingen i Sogn og Fjordane i fremtiden?»

Vi planlegger å benytte oss av dybdeintervju. Intervjuene blir tatt opp med båndopptaker og blir midlertidig lagret. Etter transkriberingen er ferdig, vil intervjuene bli slettet.

Vi ber om tillatelse til å publisere informasjon som kan identifisere intervjuobjektene. Vi planlegger allikevel å anonymisere intervjuene, så langt dette lar seg gjøre. Vi vil at intervjuobjektene skal være klare over at det ligger en utfordring i å anonymisere klubber/spillerutviklere.

Jeg har lest og godkjent informasjonen ovenfor.

.....

Sted

.....

Dato

.....

Underskrift intervjuobjekt

Samtykkekontrakt

Vi er tre bachelorstudenter ved Høgskolen i Sogn og Fjordane som ønsker å finne ut av hvordan spillerutvikling foregår i Sogn og Fjordane.

Forsknings spørsmål:

«Hvordan drives spillerutvikling i Sogn og Fjordane?»

Underproblemstillinger:

«Hvordan stemmer spillerutviklingen i Sogn og Fjordane overens med NFF sine retningslinjer for spillerutvikling?»

«Hva kan gjøres for å forbedre spillerutviklingen i Sogn og Fjordane i fremtiden?»

Vi planlegger å benytte oss av dybdeintervju. Intervjuene blir tatt opp med båndopptaker og blir midlertidig lagret. Etter transkriberingen er ferdig, vil intervjuene bli slettet.

Vi vil gjøre intervjuobjektet oppmerksomt på at det er frivillig å delta i intervjuet, og at intervjuobjektet kan trekke seg eller avbryte intervjuet uten å måtte oppgi grunn.

Vi vil så langt det lar seg gjøre anonymisere intervjuene, men intervjuobjektene skal være klare over at det ligger en utfordring i å anonymisere klubber/spillerutviklere i et så lite fylke som Sogn og Fjordane. Vi ber likevel om tillatelse til å bruke informasjon som kommer fram gjennom intervjuet i vår bacheloroppgave.

Steffen Schei	934 89 487
Marius Kloster	480 98 885
Andreas Afseth	959 28 317
Frøde Fretland (veileder)	415 02 329

VEDLEGG 4, side 2

Jeg har lest og godkjent informasjonen ovenfor.

Sognal

4/11-12

Sted

Dato

Jan Tvedt

Underskrift intervjuobjekt